

Milan Albrecht: *Sociální plánování ve strojírenství*. (Str. 75. Vyšlo jako 127. svazek knižnice Výzkumného ústavu strojírenské technologie a ekonomiky [VUSTE], Praha 1976).

Nástup vědeckotechnické revoluce na všech úsecích naší praxe, především průmyslové, naléhavě zvyšuje přímou účast vědy na jejím rozvoji. Platí to i pro sféru *strojírenského průmyslu*, v němž tradičně takto už chápané úseky nedílné jednoty vědecké teorie či potřeb praxe v rovině technické (technologické), ekonomické i organizační dostávají takto své nové podněty i v oblasti *sociálního rozvoje*. Vědecké řízení strojírenství nemůže nedohlednout či opomíjet význam *lidského činitele* v jeho širokém komplexním pojetí; především výhledově.

Tak tedy prudce narůstá i význam *sociálního plánování*, jehož konkrétní projekci dobře stavěná syntetická studie autora konkretizovala *sledem* dílčích svých *kapitol*: „komplexního programu péče o pracovníky“ (str. 15–21), „vlastní centrální koncepce sociálního plánování samého“ (str. 22–48), výrazně sledovanými „souvislostmi technického rozvoje ve strojírenství a plánu sociálního rozvoje podnikového kolektivu“ (str. 49–63), či konkrétním „postupem při zpracování plánu sociálního rozvoje podniku“ (str. 64–67), nebo konečně „plánovacího cyklu sociálního rozvoje podniku (68–71); a tento závažný pracovnívýmět tematický úkol po mém soudu také úspěšně splnila. Studie stručná rozsahem, ale obsažná svou náplní, informačně přehledná a instruktivní svou koncepcí a interpretací sociálního plánování přijde takto jistě vhod nejen odborníkům z praxe ve strojírenství a v průmyslu vůbec, ale i širší veřejnosti, hlavně posluchačům sociologie a společenských věd vůbec. Všem těmto zájemcům přináší data spolehlivá, která usnadňují jejich vlastní práci.

Nelze než souhlasit, konstatuje-li autor v závěru své studie přesvědčivě, že „vlastní uplatnění metodiky sociálního plánování zatím spočívá převážně v kvantitativním hodnocení úrovně ukazatelů, přičemž na *cílevědomé kvalitativní změny* (podtrhl M. H.) sociálně profesní struktury a ke sledování sociálně psychologických vztahů v podnikových kolektivech dosud většinou nedošlo.“ (str. 72).

A přece komplexní rozvoj péče o pracovníky strojírenského podniku či strojírenství vůbec vyžaduje dvojí nezbytné: *systematické uplatnění věd o člověku*, především průmyslové sociologie na této rovině i příslušných změn nejen v oblasti výzkumné, ale i konceptně predmetné a metodologicky zájmové. A to v přímé konfrontaci s ostatními úseky strojírenské i průmyslové praxe. A ovšem také užší kontakt s jednotlivými pracovišti vědeckého charakteru, především se *sociologickými pracovišti univerzitního typu*. Je to výhledově práce zřejmě nutná, a to v rozsahu celého otevřeného systému sociologických poznatků (jejich predmetného pole) tak, aby postačujícím způsobem vykryla celou sociální problematiku ve strojírenství a usnadnila tak řídícím i decidujícím orgánům jejich úsilí v tomto směru. Tu zřejmě v péči o člověka i výrobní kolektiv se vynořuje a vytváří stále zřetelněji nedílná jednota sféry výrobní a nevýrobní, pracovního času i jeho komplementární hladiny času mimopracovního nebo volného. Tato nedílná jednota strojírenské průmyslové praxe a jeho sociálního zájmu zdůrazňuje i význam jiných faktorů: rodiny, pracovníkových postojů i změn v jeho hodnotovém systému či v jeho motivační škále. Všechny tyto momenty pronikají svými zpětnými vazbami i do optimální realizace strojírenské a průmyslové výroby samé. V rozvoji VTR je to zákonité i nutné a nelze tuto skutečnost jistě přehlédnout.

Nečádnou vydaný český překlad sovětské studie V. G. Podmarkova (Úvod do sociologie průmyslu, Praha 1976) tyto výhledy a jejich sférovou realizaci jasně naznačil, a to i v měřítku celostátního průmyslového potenciálu. Recenzovaná studie Milana Albrechta *Sociální plánování ve strojírenství* svou systematickou pozorností, kterou problematice sociálního plánování věnuje, přináší pro účinnost podobného přístupu v této oblasti (ale nejen ve strojírenství, ale v celém průmyslu vůbec) velmi závažné a kladné podněty. Především při jejich realizaci v rovině technické teorie (T₂). Proto je třeba její první knižní redakci nejen uvítat, ale právem ji hodnotit v jejím komplexním významu uznale i pozitivně.

Mojmír Hájek